

УДК 343.102

А. М. Михайлюк, аспірант
Національної академії Служби безпеки України

МЕТА І ЗАВДАННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ У КПК УКРАЇНИ

Стаття присвячена дослідженню питань мети і завдань досудового розслідування в Україні. У статті звертається увага на відсутність законодавчої дефініції мети і завдань досудового розслідування, що негативно позначається на ефективності слідства у цілому. Автором обґрунтовується необхідність теоретичного осмислення, визначення й нормативного закріплення мети і завдань досудового розслідування. На підставі проведеного дослідження надаються авторські підходи до розуміння мети, завдань і призначення досудового розслідування.

Ключові слова: мета досудового розслідування, завдання досудового розслідування, призначення досудового розслідування, завдання досудового слідства, завдання слідчого, повноваження слідчого.

A. M. Mykhailiuk. The purpose and tasks of the pre-trial investigation in the CPC of Ukraine

The article is devoted to the research of the goals and tasks of pre-trial investigation in Ukraine. The author pays attention to the fact that in the Criminal Procedure Code of Ukraine there is no rule of law that defines the purpose and tasks of the pre-trial investigation. The author emphasizes that the absence of the purpose and objectives of the pre-trial investigation directly affects the quality and effectiveness of pre-trial investigation, when the investigator due to the lack of understanding of the goal should be guided by abstract ideas of its achievement. Therefore, the effectiveness of an investigator's activity is often estimated by the number of convictions or directed cases before the court, which is inadmissible.

The purpose of the article is to determine the purpose and tasks of the pre-trial investigation, as well as to formulate the author's position in the directions of further improvement of the current criminal procedural legislation of Ukraine.

In the article the author analyzes theoretical scientific approaches to the definition and understanding of the purpose and tasks of the pre-trial investigation, provides the author's vision of the purpose and the objectives of the investigation. Separately, the author concludes that there is an urgent need to amend the criminal-procedural code of Ukraine in relation to the normative definition of the purpose and tasks of the pre-trial investigation.

Key words: purpose of pre-trial investigation, task of pre-trial investigation, appointment of pre-trial investigation, task of pre-trial investigation, task of the investigator.

Постановка проблеми. Застосування положень КПК у частині здійснення досудового розслідування продовжує підтверджувати його недосконалість у поєднанні з наявністю суттєвих недоліків. Тому у науковому середовищі триває пошук раціональної форми досудового розслідування з метою досягнення міжнародно визнаних стандартів забезпечення прав і свобод особи у комплексному поєднанні з ефективним неупередженим розслідуванням фактів кримінального правопорушення. Оскільки, небезпідставно, як застережує М.С. Шумило: «Зростання професійності у вчиненні злочинів і підготовці злочинів, застосування новітніх досягнень науково-технічного прогресу у злочинних цілях вимагає адекватної, економічно обґрунтованої відповіді від держави» [16, с. 231]. Однак, попри прагнення і спроби українського законодавця створити ефективну модель досудового розслідування, чинний КПК України не позбавлений суттєвих недоліків. До числа важливих прогалин можливо віднести відсутність нормативного визначення й розуміння мети і завдань, як у науковій літературі, так і у законодавстві у цілому. Можливо без перебільшень стверджувати, що одним із ключових і центральних питань досудового розслідування залишається питання мети і завдань досудового розслідування. Відсутність мети досудового розслідування прямо позначається на якості

© А. М. Михайлюк, 2018

проведення досудового розслідування, коли слідчий у силу відсутності розуміння мети і завдань, має керуватись абстрактним уявленням їх досягнення. Наприклад, непоодинокими випадками стає неприйнятна практика оцінювання ефективності роботи слідчого за кількістю складених обвинувальних актів, направлених проваджень до суду, у той самий час коли кримінальний процес тільки приступає до своєї центральної стадії – судового розгляду. Крім цього, залишається невизначеною проблема призначення досудового розслідування у структурі стадій кримінального провадження. Визначення мети, завдання і призначення досудового розслідування є однією з істотних гарантій для забезпечення ефективності даного виду юридичної діяльності. Вивчення наукових джерел і системний аналіз чинного законодавства засвідчує численні випадки ототожнення, змішування мети, завдань і призначення досудового розслідування як на науковому, так і на законодавчому рівні. Навряд чи така вкрай негативна тенденція є науково обгрунтованою. З повним усвідомлення треба розуміти, що зазначені поняття різняться, мають власне змістовне навантаження, але органічно між собою взаємопов'язані. Тому питання нормативного закріплення мети і завдань досудового розслідування у кримінально процесуальному законодавстві України потребує нагального теоретичного й нормативного упорядкування і вирішення. Адже, як з абсолютною точністю і обгрунтованістю, досліджуючи питання мети, наголошує В.П. Гмирко: «мета і ефективність певної діяльності перебувають у кореспонденційних взаєминах, тобто чим правильніше визначено мету, тем ефективніша буде діяльність в отриманні конкретного бажаного результату [15, с. 231].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання мети і завдання досудового розслідування перебували у колі вивчення таких науковців, як: А.П. Баєв, В.П. Гмирко, А.П. Гуляєв, С.П. Єфимичев, О.І. Литвинчук, Є.Д. Лук'янчиков, Г.П. Хімічева, А.В. Ленський, А.П. Попов, Р.А. Хашимов, М.С. Строгович, Ф.Н. Фаткулін, М.Є. Шуило та інші. Однак проблема визначення мети і завдань досудового розслідування не знайшла свого одноголосного вирішення й потребує подальших наукових розвідок і теоретичного упорядкування.

Мета статті полягає у визначенні мети і завдань досудового розслідування, а також у формуванні авторської позиції у напрямках подальшого вдосконалення чинного кримінально процесуального законодавства України.

Виклад основного матеріалу. Загальновідомо, що положення філософії мають методологічне значення для положень галузевих гуманітарних наук для правильного осмислення мети, завдання і призначення досудового розслідування. У філософських джерелах «Мета» охарактеризовується як у широкому, так і вузькому значенні. У широкому значенні, мета розглядається як певне уявлення про певне благо, ідеал, задля досягнення якого здійснюється діяльність. Розглядаючи мету у вузькому значенні, то вона виступає як конкретна ціль, ідеальний образ під час людської діяльності. Досліджуючи питання «Мети», Арістотель у вченні про чотири причини сущого, поряд з матеріальною, формальною, рушійною причиною, виокремлює цільову причину, без якої неможливо пояснити причини існування всього у світі. На його думку, метою є те, ради чого щось існує чи здійснюється [2, с. 459]. Ця причина своїм першоджерелом має свідому діяльність людини, направлену на створення предмета чи досягнення шуканого стану. У свою чергу у своїх філософських поглядах Кант був переконаний, що мета у своєму сенсі є не тільки тим, що здійснює людина у своїй реальній діяльності, а тим, що їй потрібно здійснювати, чого їй слід бажати, з чим їй слід погоджувати свою діяльність і ті цілі, які у цій діяльності здійснюються [12, с. 38].

Окрім того, при визначенні мети досудового розслідування, варто виокремити завдання, які сприяють її досягненню. Україн важливим постає правильне розмежування між метою і завданням для подальших наукових розроблень і напрацювань. Як правильно акцентує Р.А. Хашимов, критерієм розмежування між метою і завданнями виступає ступінь об'єктив-

зації мети. Важко не погодитись з твердженням автора, що чітке формування на рівні закону мети і завдань, надасть можливість розставити пріоритети, домогтися послідовного здійснення діяльності, що дозволить її зробити ефективною та належним чином задовольняючу суспільним потребам [13, с. 11]. Співвідношення «мети» і «завдань» має розглядатись як результат і діяльність по її досягненню. Мета виражає очікуємий результат діяльності, коли завдання є основним змістом (структура діяльності). Мета обумовлює завдання, а виконання завдань приводить до мети. Наприклад, завдання у вигляді питань, що вирішується судом при ухваленні вироку (ст. 368 КПК України) сприяють досягненню мети кримінального провадження, визначеному у ст. 2 КПК України. Виконання завдань призводить до досягнення мети досудового розслідування. Окрім того, мета обумовлює виникнення процесуальних функцій учасників кримінального процесу, тобто інструментарій для її досягнення.

Справедливо зазначити, що у науці кримінального процесу відсутнє єдине розуміння мети досудового розслідування, що обумовлено відсутністю нормативної дефініції мети досудового розслідування у законі. На думку О.І. Литвинчука, метою досудового розслідування є забезпечення суду доказами у кримінальному провадженні, для того, щоб останній міг виконувати покладену на нього функцію правосуддя [1, с. 221].

Важко погодитись з думкою О.Я. Баєва, який виходить із того, якщо у випадку визнання на концептуальному рівні, що метою попереднього розслідування є встановлення об'єктивної істини, то діяльність суду зводиться до визначення виду і розміру покарання [3, с. 20]. Така позиція, на наш погляд, залишається вкрай необґрунтованою та суперечливою у силу наявності у теорії та законі кримінально-процесуальних функцій та їх розподілу між учасниками, адже при наявності вже встановленої об'єктивної істини на стадії досудового розслідування, залишається незрозумілою роль і функція суду при подальшому судовому розгляді.

Вірно М.С. Строгович указував на допоміжне значення попереднього розслідування щодо судового слідства [4, с. 262]. Схожої думки також дотримується Є.Д. Лук'янчиков, наголошуючи на тому, що досудове провадження створює передумови, які сприяють об'єктивному розгляду та вирішенню справи судом [5, с. 102]. Різноманітність доктринальних підходів розуміння й тлумачення змісту КПК України у частині визначення мети досудового розслідування, підтверджує складність її формулювання. Проте, на нашу думку зазначені доктринальні погляди не відповідають у повній мірі цільовій правовій природі досудового розслідування і не погоджуються із завданнями досудового розслідування.

Особливу увагу питанню дослідження мети у своїй фундаментальній праці приділив М.М. Трубніков, який звертав увагу на існування конкретної мети діяльності та абстрактної мети-ідеалу. Мета-ідеал є вираженням думки про мислиме благо, до якого можливо прагнути, яке можливо бажати, але не реалізувати шляхом безпосередньої діяльності. Конкретну мету людина реалізує, абстрактну досягає у ході власної діяльності. Звідси слідує висновок про необхідність визначення конкретної мети досудового розслідування. Надалі, автором підкреслюється, що мета діяльності визначається об'єктивно, хоча й залишає свою суб'єктивну форму. Мета є особливою формою ідеального та має бути визначена, як ідеальний образ предмета діяльності [12, с. 67]. Водночас, потрібно віддати належне В.П. Гмирку, який на методологічному рівні, запровадив концептуальний, новаторський підхід до вимог формулювання мети, яка має відповідати чіткій визначеності, реальності досягнення та повному погодженню призначенню [15, с. 231]. Видається, що така конструкція є найбільш науково переконливою та має бути закладена у фундаментальні, вихідні положення для визначення й формулювання мети у законі.

Передусім окремо необхідно підкреслити, що мета досудового розслідування обумовлюється справедливим прагненням вирішення соціального конфлікту між державою і особою,

що вчинила кримінальне правопорушення для того, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності у міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника була застосована належна правова процедура (ст. 2 КПК України).

Відсутність у КПК спеціальної норми про мету досудового розслідування не виключає нормативно-правової основи для висновку про її зміст. Визначаючи мету досудового розслідування вкрай важливо здійснити аналіз ст. 9 КПУ України. Так, слідчий зобов'язаний всебічно, повно і неупереджено дослідити обставини кримінального провадження, виявити як ті обставини, що викривають, так і ті, що виправдовують, а також обставини, що пом'якшують чи обтяжують покарання. Одночасно у взаємозв'язку закон встановлює обов'язок та покладає тягар доказування події кримінального правопорушення (час, місце, спосіб, та інші обставини вчинення кримінального правопорушення) на слідчого та прокурора (п. 1 ч. 1 ст. 91 КПК України). Тобто, піддаючи аналізу норми кримінально-процесуального права можливо здійснити висновок, що до встановлюваних обставин справи на стадії досудового розслідування, відноситься: подія вчинення кримінального правопорушення (п. 1 ч. 1 ст. 91 КПК України); обставини, які впливають на ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, обтяжують чи пом'якшують покарання, які виключають кримінальну відповідальність або є підставою закриття кримінального провадження (п. 4 ч. 1 ст. 91 КПК України); обставини, що є підставою для звільнення від кримінальної відповідальності або покарання (п. 5 ч. 1 ст. 91 КПК України). Розуміється, що юридичною підставою для прийняття вказаних рішень виступає діяльність зі встановлення фактичних обставин справи вчиненого діяння слідчим у спосіб неупередженої оцінки діяння на предмет наявності чи відсутності у діянні складу злочину. Поза сумнівом, ключова діяльність слідчого на стадії досудового розслідування виявляється у правозастосуванні зі застосуванням норм матеріального і процесуального права, первинна складова якої має ґрунтуватись на встановленості фактичних обставин справи діяння. Така діяльність у повній мірі знаходить свого виразу в етапах застосування норм матеріального закону і відображається у процесуальних рішеннях слідчого: повідомленні про підозру (ст. 278 КПК України), змуну раніше повідомленої підозри (ст. 279 КПК України), формулювання обвинувачення і складання обвинувального акту (ст. 291 КПК України). У такий спосіб слідство лише ставить перед судом питання про можливе застосування суддею кримінального закону, роблячи обґрунтоване припущення про винуватість і причетність особи до вчиненого кримінального правопорушення. *Звідси слідує, що метою досудового розслідування є всебічна, повна і неупереджена діяльність слідчого зі встановлення фактичних обставин діяння з подальшою попередньою правовою оцінкою на предмет наявності чи відсутності складу злочину для прийняття рішення відповідно до ст. 283 КПК України у формі закриття кримінального провадження; звернення з клопотанням до суду про звільнення особи від кримінальної відповідальності; звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування заходів медичного або виховного характеру.*

Для досягнення окресленої мети досудового розслідування потрібно звернутись до завдань (функціонального змісту) діяльності органу досудового розслідування. Невіддільною частиною будь-якої стадії є наявність чітко визначених завдань, тобто сукупності процесуальних дій, спрямованих на досягнення мети. Наша думка цілком погоджується з поглядами О.І. Михайлова, який вірно виступив з пропозицією розрізняти мету і завдання попереднього розслідування, говоривши, про те, що завдання характеризують слідство з кількісної сторони, коли мета характеризується якісною стороною [18, с. 98]. Окремо влучно зазначає А.П. Попов: «До числа обов'язкових властивостей стадії насамперед відноситься така властивість, як

наявність у неї власних безпосередніх завдань. Завершення виконання безпосередніх завдань будь-якої стадії означає можливість руху справи до наступної стадії [14, с. 135].

Так само, як і мета, завдання досудового розслідування не знаходять одностайного вирішення у науці кримінального процесу, внаслідок відсутнього чіткого розмежування між метою і завданнями або їх повним ототожненням науковцями.

Для з'ясування завдань досудового розслідування слід проаналізувати у світлі наукових думок, що розуміється під цією дефініцією. Для початку Г.П. Хімічева, використовуючи абстрактні категорії, указує, що у рамках реалізації призначення кримінального судочинства у цілому, безпосереднім завданням досудового розслідування є створення необхідних передумов для наступних судових стадій [6, с. 29]. Як вважають М.В. Жогін та Ф.Н. Фаткуллін, попереднє розслідування має наступні самостійні процесуальні завдання: 1) швидке і повне розкриття злочинів; 2) притягнення до відповідальності винного та створення необхідних умов для направлення його до суду; 3) відшкодування шкоди, причиненої внаслідок вчинення злочину; 4) виявлення та ліквідування причин та умов, що сприяють вчиненню злочину; 5) виховання громадян у дусі неухильного дотримання законів [7, с. 38-48]. Проте, така наукова позиція не знайшла належної підтримки серед науковців, як правильно вказали у свій час М.С. Алексєєв, В.Г. Даєв, Л.Д. Кокорев, на хибність запропонованого підходу, адже така характеристика завдань орієнтує попереднє розслідування на обвинувальний ухил, який не може забезпечити всебічний, об'єктивне, повне і неупереджене розслідування обставин вчиненого злочину [17, с. 174].

А.П. Попов визначає безпосереднім завданням стадії досудового розслідування підготовку кримінальної справи для розгляду і вирішення її судом у належному порядку [14, с. 164]. А.В. Ленський розумів, що завданням стадії досудового провадження є підготовка матеріалів для розгляду справи у суді й вирішення її по суті [8, с. 19]. Наприклад, А.П. Гуляєв убачав, що завданнями слідчого є: 1) швидке та повне розкриття злочинів, викриття винних осіб у скоєнні злочину; 2) забезпечення інших умов для притягнення кожного винного у скоєному злочині відповідно до закону; 3) захист громадян від безпідставного обвинувачення; 4) усунення причин і умов, які сприяють вчиненню злочину [9, с. 3]. Доволі влучно наголошував М.С. Строгович: «попереднє розслідування має бути проведено вичерпано та всебічно, воно спрямоване на те, щоб повністю розкрити злочин, виявити та викрити всіх учасників злочину, зібрати та перевірити всі докази, привести в ясність всі обставини справи, захистити людину від безпідставного обвинувачення [10, с. 39-40]. Окрім того, акцентуючи увагу на тому, що: «розкриття злочину, виявлення та викриття осіб не вичерпує безпосередніх завдань попереднього розслідування, справа може вважатись розслідуваною повно тільки у тому випадку, коли слідчий з'ясує причини та умови, що сприяли вчиненню злочину або ті, що ускладнювали його виявлення та попередження [10, с. 67]. Окремо С.П. Єфимичев та П.С. Єфимичев розглядають завдання досудового розслідування у широкому розумінні: 1) швидке і повне розкриття злочинів; 2) встановлення об'єктивної істини у кримінальному провадженні 3) викриття винних осіб; 4) притягнення винних до кримінальної відповідальності; 5) захист невинного від притягнення до кримінальної відповідальності; 6) реабілітація безпідставного притягнення до кримінальної відповідальності та забезпечення відшкодування шкоди; 7) забезпечення відшкодування заподіяної матеріальної шкоди внаслідок вчинення злочину; 8) виявлення та ліквідування обставин, що сприяли вчиненню злочину; 9) створення необхідних передумов для правильного і законного вирішення справи; 10) забезпечення виконання вироку; 11) виховання громадян у дусі неухильного дотримання конституції та законів; 12) охорона прав і свобод громадян та інтересів громадян; 13) сприяння закріпленню законності та правопорядку [11, с. 68].

На наш погляд, зазначена науковцями диференціація завдань досудового розслідування є занадто широкою, невизначеною та не погоджується з нормами КПК України. Помилковість виокремлення вказаних завдань на стадії досудового розслідування є цілком очевидною, а саме у вигляді: притягнення особи до відповідальності, встановлення об'єктивної дійсності, викриття винних осіб. На стадії досудового розслідування у ході встановлення фактичних обставин справи, слідчий може лише обґрунтовано припустити винність особи, попередньо надати правову оцінку вчиненого діяння, а питання відповідальності виключна прерогатива судової гілки влади, а тому виокремлені завдання є неприйнятними. Подібні твердження науковців, лише підтверджують тези існування горезвісного обвинувального ухилу, якого необхідно якнайскоріше позбутись у науковій царині, а тим паче у законодавстві.

На наше переконання, завдання досудового розслідування випливають з повноважень слідчого, відповідних норм цілей, які спрямовують слідчого дійти до логічного кінцевого результату досудового розслідування (ч. 2 ст. 283 КПК України). Завдання досудового розслідування тісно пов'язані з прийняттям ключових процесуальних рішень на стадії досудового розслідування: складання й вручення повідомлення про підозру (ч.1 ст. 277, 278 КПК України); складання обвинувального акту (ч. 1 ст. 291 КПК України). Вбачаємо, що прийняття зазначених рішень має ґрунтуватись на встановлених фактичних обставинах кримінального правопорушення (ч. 5 ст. 291 КПК України). З метою встановлення фактичних обставин справи слідчий уповноважений відповідно до ст. 40 КПК України: починати досудове розслідування за наявності підстав, передбачених КПК; проводити слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії у випадках, встановлених КПК; доручати проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій відповідним оперативним підрозділам; звертатися за погодженням із прокурором до слідчого судді з клопотаннями про застосування заходів забезпечення кримінального провадження, проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій; повідомляти за погодженням із прокурором особі про підозру; за результатами розслідування складати обвинувальний акт, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру та подавати їх прокурору на затвердження; приймати процесуальні рішення у випадках, передбачених КПК, у тому числі щодо закриття кримінального провадження за наявності підстав, передбачених статтею 284 КПК; здійснювати інші повноваження, передбачені КПК. Так, законодавцем окремо звертається увага на невичерпність повноважень слідчого статтею 40 КПК України. Для прикладу слідчий має право відповідно до ч. 2 ст. 93 КПК України збирати докази не тільки у спосіб проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій, а також має право витребувати і отримувати від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, службових та фізичних осіб, речі, документи, відомості, висновки експертів, висновки ревізій та актів перевірок.

Іншими словами, йдеться про правозастосовну діяльність слідчого, яка має ґрунтуватись: 1) на встановленні фактичних обставин справи; 2) пошуку й застосування норми права відповідно до встановлених фактичних даних; 3) прийняття рішення про попередню правову кваліфікацію діяння та закінчення досудового розслідування у передбаченій законом формі. Відповідно до цього слідчий має: 1) провести невідкладні слідчі і негласні слідчі (розшукові) дії; 2) у випадках, передбачених законом, застосувати заходи забезпечення кримінального провадження; 3) створити всі необхідні передумови для відшкодування матеріальної шкоди; 4) забезпечити дотримання прав, свобод, законних інтересів учасників процесу, 5) вжити всіх необхідних заходів з метою захисту підозрюваного від безпідставного та необґрунтованого обвинувачення. Завдання досудового розслідування підпорядковані якнайшвидшому закінченню досудового розслідування (ст. 283 КПК України) у формі: 1) закриття кримінального

провадження; 2) звернення до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності; 3) звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування заходів медичного або виховного характеру.

Разом з тим, не меншої важливості для розуміння природи досудового розслідування набуває питання визначення його призначення. При формулюванні призначення досудового розслідування необхідно з'ясувати, яку саме роль виконує досудове розслідування у системі стадій кримінального процесу. Зважаючи на функціональне спрямування досудового розслідування, можливо прийти до висновку, що призначення досудового розслідування покликане насамперед забезпечити життєдіяльність всіх стадій кримінального процесу, створити відповідні передумови для судового розгляду. Звідси під призначенням досудового розслідування потрібно розуміти діяльність із забезпечення матеріалами суду з метою здійснення останнім судового розгляду.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Отже, теоретичне формулювання й нормативне закріплення мети і завдань досудового розслідування буде неодмінно сприяти досягненню на практиці завдань кримінального провадження й позитивно позначиться на ефективності здійснення досудового слідства, судовому розгляді, забезпеченні прав і законних інтересів учасників кримінального провадження, а також при оцінюванні якості роботи слідчого апарату у цілому. Так, мета та розгорнутий перелік завдань, що ставляться перед органом досудового розслідування, стануть вичерпним планом дій та нададуть змогу виробити усталену практику неупередженого досудового розслідування у дусі поваги і захисту прав та свобод людини. Вважаємо, що законодавець має як найскоріше покінчити зі зволіканням та нарешті наважитись внести відповідні зміни до кримінально-процесуального законодавства у частині нормативної регламентації мети, завдань і призначення досудового розслідування.

Список використаних джерел:

1. Литвинчук О.І. Мета і завдання досудового розслідування. Вісник Харківського Національного університету імені В.Н. Каразіна. 2013. № 16. С. 219–221.
2. Філософська енциклопедія / Ф.В. Константинова. Т. 5. Москва, 1970. 740 с.
3. Баев О.Я. О правовой корректности научных дискуссий последнего времени. Библиотека криминалиста. Научный журнал. 2015. № 6. С. 20–23.
4. Строгович М.С. Материальная истина и судебные доказательства в советском уголовном процессе. Москва, 1955. 384 с.
5. Лук'янчиков Є.Д. Структура досудового провадження. Вісник Одеського інституту внутрішніх справ. 2000. № 4. С. 100-106.
6. Химичева Г.П. Досудебное производство по уголовным делам: концепция совершенствования уголовно-процессуальной деятельности: монография. Москва: Экзамен, 2003. 352 с.
7. Жогин Н.В., Фаткуллин Ф.Н. Предварительное следствие в советском уголовном процессе. Москва, 1965. 367 с.
8. Ленский А.В. Досудебное (предварительное) производство в современном уголовном процессе России: автореферат дис. ... канд. наук: спец. 12.00.09. Н. Новгород, 1998. 19 с.
9. Гуляев А.П. Следователь в уголовном процессе. Москва, 1981. 192 с.
10. Строгович М.С. Курс советского уголовного процесса. Т. 2. 1970. 616 с.
11. Ефимичев С.П., Ефимичев П.С. Задачи предварительного расследования. Журнал российского права. 2006. № 9. С. 81-87.
12. Трубников Н.Н. О категориях «цель», «средство», «результат». Москва: Высшая школа, 1968. 146 с.

13. Хашимов Р.А. Категория цель в уголовном процессе: автореф. дисс. ... кандидата юр. наук: 12.00.09. Южно-уральский государственный университет. Челябинск, 2006. 26 с.

14. Попов А.П. Целеполагание в современном отечественном уголовном судопроизводстве: монография. Пятигорск, 2005. 332 с.

15. Гмирко В.П. Мета доказування у кримінальному процесі: діяльнісний погляд. Право і суспільство. 2011. № 1. С. 229–236.

16. Шумило М.Є. Поліційна і кримінально-процесуальна діяльність: на стику минулого та сучасного. Вісник Академії адвокатури України. 2015. № 2. С. 223-234.

17. Алексеев Н.С., Даев В.Г., Кокорев Л.Д. Очерк развития науки советского уголовного процесса: монография: Воронеж. 1980. 252 с.

18. Михайлов А.И. О задачах предварительного в советском уголовном процессе. Вопросы борьбы с преступностью. 1977. № 26. С. 91-101.